

To je hiter in priročen povzetek najpomembnejših informacij o tečaju.

1 Učni cilji

Po zaključku tega 75-minutnega tečaja boste vedeli:

- zakaj je poreklo blaga za carino pomembno;
- kako delujejo nepreferencialna pravila o poreklu;
- kako delujejo preferencialna pravila o poreklu;
- kakšni so različni preferencialni dogovori;
- kaj je registrirani izvoznik;
- kaj so zavezujoče informacije o poreklu blaga (ZIPB) in kako delujejo, ko so enkrat izdane.

2 Poreklo - uvod

- V prispodobi je poreklo blaga v mednarodni trgovini primerljivo z narodnostjo ali identiteto ljudi.
- Obstajata dve vrsti porekla:
 - **nepreferencialno poreklo** se uporablja za določanje porekla proizvodov, za katere veljajo različne vrste ukrepov ali tarifnih kvot.
 - **preferencialno poreklo** daje določene tarifne ugodnosti za blago, s katerim se trguje med državami, ki so se (vzajemno) dogovorile za tako ureditev ali kadar je ena stran (enostransko) samostojno odobrila tako ureditev. Ugodnosti običajno vključujejo vnos blaga z nižano stopnjo uvozne dajatve ali dajatev prosto.
- Ob tem ko ima vse blago vedno nepreferencialno poreklo, ima lahko tudi preferencialno poreklo, če obstaja preferencialna ureditev.

2.1 Določitev porekla

- Poreklo se lahko podeli za v celoti pridobljene ali predelane proizvode.
- Pravila za določitev porekla v celoti pridobljenega proizvoda ali predelanega proizvoda so določena v zakonodaji EU ali v posebnih protokolih o pravilih o poreklu v trgovinskih dogovorih. Blago ima lahko preferencialno poreklo, ki je drugačno od njegovega nepreferencialnega porekla.

2.2 Seznam pravil

- Seznam pravil določa stopnjo obdelave ali predelave, potrebno za uporabljene materiale brez porekla, da končni izdelek pridobi poreklo.
- Ta določena pravila je treba uporabiti za blago na podlagi njegove uvrstitve v harmonizirani sistem (HS). Preden se torej lahko določi, skozi kakšno predelavo mora določen izdelek, je potrebno poznati njegovo uvrstitev.

2.3 Dokazilo o poreklu

- Dokazilo o poreklu je dokumentarni dokaz, ki daje carini zagotovilo, da je blago po poreklu iz določene države ali ozemlja.
- Če želi biti kdo upravičen do preferencialnih trgovinskih ukrepov, mora predložiti dokazilo o poreklu.

2.4 Zavezujoče informacije o poreklu (ZIPB)

- Odločba o zavezujočih informacijah o poreklu blaga je carinska odločba, ki zagotavlja pravno gotovost glede določitve porekla.
- Gospodarski subjekt lahko zaprosi za ZIPB tako za nepreferencialno kot za preferencialno poreklo.
(glej razdelek 6)

2.5 Upravno sodelovanje

- Da carinski organ lahko preverijo status blaga s poreklom, so vzpostavljeni postopki upravnega sodelovanja med državami trgovinskimi partnericami.
- To vključuje izmenjavo informacij med pristojnimi organi.

3 Nepreferencialna pravila o poreklu

3.1 Namen nepreferencialnega porekla

- nepreferencialno poreklo se uporablja za **uporabo različnih ukrepov**, med drugim za protidampinške dajatve, izravnalne dajatve, trgovinske embarge, zaščitne ukrepe, ...

3.2 Določitev nepreferencialnega porekla

- **V celoti pridobljeno:** Blago, ki je v celoti pridobljeno v eni sami državi ali na enem samem območju, se bo štelo za blago s poreklom iz tiste države ali tistega območja.
- **Predelani proizvodi:** Za blago, katerega proizvodnja vključuje več kot eno državo ali ozemlje, se šteje, da ima poreklo države ali ozemlja, kjer je bila **v za to opremljenem podjetju** opravljena njegova zadnja gospodarsko upravičena predelava ali obdelava.

3.3 Nepreferencialna pravila o poreklu

- Seznam pravil, ki se uporabljajo za ugotavljanje nepreferencialnega porekla predelanega blaga, je določen v prilogi 22-01 Delegirane uredbe.

3.4 Dokazilo o poreklu za nepreferencialno poreklo

- Za proizvode se lahko zahteva dokazilo o poreklu zaradi ugodnosti iz določenih posebnih nepreferencialnih uvoznih ureditev, kot je na primer tarifna kvota.
- Dokazilo o poreklu ima obliko **potrdila o poreklu blaga** (Priloga 22-14 Izvedbene uredbe), ki ga izda pristojni organ v državi porekla ali zanesljiva agencija.
- Za vse druge primere pa ni sistematičnega dokazila o poreklu, ki bi ga bilo treba predložiti, pač pa se to predloži le na zahtevo carinskih organov med njihovimi ukrepi preverjanja.

3.5 Upravno sodelovanje

- Upravno sodelovanje **se nanaša samo na uporabo posebnih ukrepov**. Posebni ukrepi se bodo uporabljali le, če je bilo vzpostavljeno upravno sodelovanje in se sporočajo naslednji podatki:
 - imena in naslovi organov izdaje (glej poglavje 3.4) skupaj z vzorci žigov, ki jih ti organi uporabljajo,
 - imena in naslove državnih organov, ki jim je treba poslati zahteve za naknadno preverjanje potrdil o poreklu.

4 Preferencialna pravila o poreklu

4.1 Namen preferencialnega porekla

- Preferencialno poreklo **lahko daje določene tarifne ugodnosti** za blago, s katerim se trguje med državami. Zapomnite pa si, da mora biti v takem primeru, **sklenjen preferencialni dogovor** med EU in trgovinskim partnerjem.

4.2 Določitev preferencialnega porekla

- **V celoti pridobljeno**: pojem v celoti pridobljenega je treba preveriti v posebnih protokolih.
- **Predelani proizvodi**: blago mora biti zadosti **predelano**, da pridobi status blaga s poreklom. Pojma 'zadostna obdelava' in 'nezadostna obdelava' bi bilo treba preveriti v posebnih protokolih za pravila o poreklu.

4.3 Pravila za preferencialno poreklo

- Seznam pravil, ki se uporabljajo za določitev preferencialnega porekla predelanega blaga, so posebna za vsak preferencialni dogovor in so **navedena v ustreznih protokolih** o pravilih o poreklu.

4.4 Pravila tolerance za preferencialno poreklo

- Poleg seznama pravil se pri določanju preferencialnega porekla lahko uporabljajo tudi pravila tolerance. Ta **dovoljujejo** proizvajalcem, da **uprabljajo določene količine** materialov **brez porekla**. Vendar se jih ne sme uporabiti toliko, da bi

presegali količine, določene v seznamu pravil. Tudi pravila tolerance so posebna za vsako ureditev posebej in so navedena v ustreznih protokolih o pravilih o poreklu.

4.5 Kumulacija

- Kumulacija je izraz, ki se uporablja za opis sistema, ki omogoča, da se izdelki s poreklom iz države A nadalje predelajo ali dodajo izdelkom s poreklom iz države B, kot da bi dejansko izvirali iz države B.
- V tem primeru ni potrebno, da bi bili proizvodi 'zadosti' predelani, kot je določeno v seznamu pravil. Vendar pa morajo biti več kot 'nezadostno' predelani.
- To se lahko uporablja le, če imajo države enaka pravila o poreklu.
- Bilateralna kumulacija je temeljna vrsta kumulacije, ki je skupna vsem preferencialnim ureditvam. Druge vrste kumulacije so na primer diagonalna, regionalna, popolna in razširjena kumulacija.

4.6 Neposredni prevoz

- Kadar se proizvod izvaža iz države izvoza v državo uvoza, bo obdržalo svoj status porekla, če bodo upoštevana nekatera pravila, povezana s prevozom. (ali je dovoljen tranzit skozi tretjo državo, ali je dovoljeno deljenje pošiljk, katera dokazila o tranzitu ali nespreminjanju so zahtevana, ...)
Tudi ta pravila so opredeljena v protokolih o pravilih o poreklu pri določenih preferencialnih ureditvah.
- Pravila za splošni sistem preferencialov temeljijo na načelu nespreminjanja, dovoljujejo pa skladiščenje in delitev pošiljk v državi tranzita.

4.7 Dokazilo o preferencialnem poreklu

- Dokazilo o poreklu ima tako obliko, kot je določena v posebnih preferencialnih ureditvah.
- To so lahko **potrdila o poreklu**, ki jih izda pristojni organ države porekla, **ali izjave o poreklu**, ki jih zagotovi izvoznik sam.

4.8 Upravno sodelovanje

- **Upravno sodelovanje je skupno za vse preferencialne ureditve.** To je okvir za sodelovanje med pristojnimi organi partnerskih držav. Omogoča jim preverjati, da se pravila ustrezno uporabljajo.

5 Vrste preferencialnih ureditev

5.1 Enostranske trgovinske ureditve

- Na podlagi enostranskih trgovinskih ureditev Unija podeljuje ugodnosti državam v razvoju za zmanjšan tarifni ali breztarifni dostop do trga Unije. Preferencialna obravnava ni obojestranska.

5.1.1 *Splošna shema preferencialov*

- **Predelana shema GSP** za carinsko območje Unije je določena z Uredbo št. 978/2012. Shema, ki jo ponujajo različne države darovalke, in njihova pravila o poreklu se bistveno razlikujejo. Na primer blago, ki je skladno s pogoji GSP Združenih držav Amerike, ne bo nujno tudi skladno z GSP Evropske unije.
- Shema ima tri glavne različice:
 - **Standardni/splošni režim GSP**: ponuja **delno ali popolno odpravo carin** za dve tretjini vseh kategorij izdelkov.
 - **GSP+**: ponuja **popolno odpravo carin** na bistveno enake kategorije proizvodov, kot so zajete v splošnem režimu.
 - Vse razen orožja (**EBA**): daje **najmanj razvitim državam** vseh **dajatev prost dostop brez kvot za vse izdelke razen za orožje in strelivo**.
- Kot dokazilo o poreklu naj bi izvoznik predložil **navedbo o poreklu**. Izvoznik mora biti registriran izvoznik (**REX**). To pomeni, da ga mora pristojni organ v državi porekla registrirati v sistemu REX.
V prehodnem obdobju je dovoljeno, da v nekaterih okoliščinah upravičene države še naprej uporabljajo potrdilo o poreklu obrazec A do konca junija 2020.

5.1.2 *Avtonomni trgovinski ukrepi (ATM)*

- Unija uporablja različne vrste **avtonomnih trgovinskih ukrepov** za začasno odobravanje **ugodnosti** različnim kategorijam držav, pri čemer upošteva njihovo posebno situacijo. Ena taka vrsta ureditve je na primer ponujena Zahodnemu Balkanu.

5.1.3 *Čezmorske države in ozemlja (OCT)*

- OCT **niso del carinskega območja Unije**. So pa vendarle **ustavno povezane** s štirimi državami članicami (Danska, Francija, Nizozemska in Združeno kraljestvo).
- EU odobrava **enostranske trgovinske preferenciale za vse izdelke** s poreklom iz OCT. Za namen opredelitve porekla se **ozemlja OCT štejejo za eno ozemlje**.
- Poreklo se lahko dokazuje s potrdilom o gibanju blaga EUR.1 (ki ga izda pristojni organ države porekla)

5.2 *Dvostranski in večstranski sporazumi*

- V imenu EU se Evropska komisija pogaja in izvaja dvostranske in večstranske trgovinske sporazume z državami zunaj Evropske unije.
- Večino večstranskih trgovinskih sporazumov Evropske unije vodi in usklajuje Svetovna trgovinska organizacija (WTO).
- Prostotrgovinski sporazumi so lahko dvostranski ali večstranski, odvisno od števila vključenih držav.

6 Zavezujoče informacije o poreklu (ZIPB)

6.1 Sprejemanje odločitve o ZIPB

- Za uporabo ZIPB mora gospodarski subjekt **vložiti** svoj **zahtevek** pri carinskem organu, **kjer** ima **sedež** ali **kjer** se bo uporabljal **ZIPB**.
- Carinski organ bo preveril, če ima gospodarski subjekt številko EORI in če se zahtevek nanaša na nameravano uporabo odločbe ZIPB ali na nameravano uporabo carinskega postopka.
- Zahtevek ne bo sprejet, če je isti vložnik že vložil enak zahtevek ali če je ali je bil enak zahtevek že vložen za njegov račun.
- Če se zahtevajo dodatne informacije, jih je vložnik dolžan zagotoviti.
- Če so vsi pogoji izpolnjeni, carinski organ sprejme odločbo in obvesti vložnika. Odločba ZIPB je zavezujoča za carinske organe vseh držav članic kakor tudi za imetnika odločbe. Odločba velja največ tri leta od dne, ko začne odločba učinkovati.

6.2 Upravljanje odločb ZIPB

- Potem ko je odločba ZIPB sprejeta, je lahko odpravljena, preneha veljati ali je razveljavljena pred potekom 3-letnega obdobja veljavnosti. Odločbe ZIPB ni mogoče spremeniti
- **Odprava** odločbe ZIPB:
 - Odločba ZIPB bo odpravljena, če je bila sprejeta na podlagi netočnih ali nepopolnih informacij vložnika zahtevka.
 - Imetnik odločbe ima pravico do izjave, preden je odločba ZIPB odpravljena.
 - Odprava začne učinkovati od dne, ko je začela učinkovati prvotna odločba.
- **Prenehanje veljavnosti:**
 - Odločba ZIPB bo prenehala veljati:
 - če zaradi sprejema novega predpisa ali sklenitve novega dogovora ni več skladna z zakonom,
 - če ni več skladna s Sporazumom o pravilih o poreklu, ki jih je vzpostavila Svetovna trgovinska organizacija (WTO), ali s pojasnjevalnimi opombami ali z mnenjem o poreklu, sprejetim za razlago tega Sporazuma.
 - Odločba ZIPB bo prenehala veljati v trenutku, ko ni več skladna z zakonodajo.
- **Razveljavitev** odločbe ZIPB:
 - Odločba ZIPB bo razveljavljena, če ni več skladna s sodbo Sodišča Evropske unije
 - Imetnik odločbe ima pravico do izjave, preden je odločba ZIPB razveljavljena.
 - Razveljavitev začne učinkovati od datuma objave izreka sodbe v uradnem listu Evropske unije.

- Evropska komisija lahko sprejme odločitve, s katerimi zahteva, da države članice razveljavijo odločbe ZIPB, da zagotovi pravilno in enotno ugotavljanje porekla blaga.
- **Podaljšanje uporabe** v primeru, da odločba ZIPB preneha veljati ali je razveljavljena
 - Imetnik take odločbe je lahko upravičen, da zahteva obdobje podaljšane uporabe. Namen te ugodnosti je, da gospodarski subjekti ne bi bili prizadeti zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati. Podaljšane uporabe ni mogoče uporabiti za ZIPB v zvezi z izvozom.

Zapomnite si, da je to samo hiter in priročen povzetek najpomembnejših informacij o tečaju. Za verodostojno se šteje le zakonodaja Evropske unije, objavljena v Uradnem listu Evropske unije. Komisija ne prevzema nikakršne odgovornosti v zvezi z usposabljanjem.